

COĞRAFYA

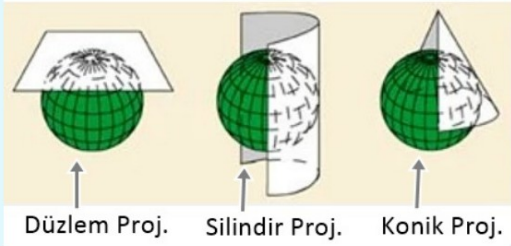
www.tekinerhoca.com

HARİTA

Dünyanın tamamının veya bir kısmının kuşbakışı görünüşünün belli oranda küçültülerek düzleme aktarılmasıdır. Harita bilimine

KARTOGRAFYA denir.

Bir çizimin Harita olabilmesi için;
belli oranda küçültülmesi (ölçek),
kuşbakışı görünüm
düzleme aktarılması gerekir.

Kroki: Ölçeksiz haritadır. Yani bir yerin kabataslak çizimidir.

Lejant: Haritada kullanılan işaretlerin açıklandığı bölümdür.

Projeksiyon: Dünyanın şekli yuvarlak olduğu için düzleme aktarırken hatalar olur. Bu hataları en aza indirmek için geliştirilen çizim yöntemlerine Projeksiyon denir. Düzlem Projeksiyon kutupları, Silindir projeksiyon ekvatoru, Konik Projeksiyon orta kuşağı daha az hatalı çizer

Plan: Büyük ölçekli haritadır. (1:20.000den büyük)

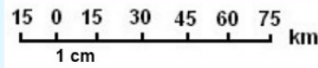
Fiziki Harita: Yer şekillerini gösteren haritalar

Siyasi (İdari) Harita: Sınırları gösteren haritalar

Özel (Tematik) Harita: Bir konunun uzmanları tarafından hazırlanan belirli amaçlar için hazırlanan haritalar Karayolları, sıcaklık, bitki, maden haritaları...

Beşeri ve Ekonomik Harita: Nüfus, yerleşme, sanayi, turizm haritaları gibi konuları gösteren haritalar

ÖLÇEK: Haritanın küçültme oranıdır. Bir haritanın kaç kat küçültülerek çizildiğini gösterir. **Örneğin 1:** 100.000 ölçeğiyle çizilen bir harita 100 bin kat küçültülerek çizilmiştir. Yani bu haritadaki 1cm'lik uzunluk gerçekte 100 bin cm'ye eşit olacak şekilde ölçeklendirilmiştir.

Yandaki ölçekte haritadaki 1 cm gerçekte 15 km'ye eşittir. Ölçeğin kesir değeri 1:150.000

Küçük Ölçek Örn 1:1.000.000

Büyük Ölçek Örn 1:100.000

Büyük Ölçekli haritada küçültme oranı az, paydadaki sayı küçüktür. Dar alanları ayrıntılı bir şekilde gösterir, hata oranı azdır.

Küçük ölçekte ise küçültme oranı fazla, paydadaki sayı büyüktür. Geniş alanları ayrıntısız bir şekilde gösterir.

✓ Ölçeğin paydası ile ölçek ters orantılıdır. Payda büyüdükçe ölçek küçülür. Örn: 1: 500 ölçeği 1: 1 000 ölçeğinden iki kat daha büyüktür ve daha ayrıntılıdır.

✓ 1: 500.000 ölçekli haritada iki şehir arası 4 cm ise gerçekte kaç km'dir?

ÇÖZÜM: Haritada 1 cm gerçekte 500.000 cm yani 5 km eşittir. Öyleyse 4cm 20 km eşit olur.

Veya ölçeğin paydasından 5 sıfır silerek km çeviririz. Sonra harita uzunluğuyla çarpabiliriz. $5 \times 4 = 20$ km.

✓ 1: 200.000 ölçekli haritada iki şehir arası 10 cm ölçülmüştür. Aynı uzaklık 1:400.000 ölçekli haritada kaç cm ölçülür?

ÇÖZÜM: 1. harita daha ayrıntılıdır. Ölçek 1:200.000 den 1:400.000'e geldiğinde 2 kat küçülmüş demektir. Bu takdirde harita da 2 kat küçülecektir. Dolayısıyla 2 haritada uzaklık 5 cm olarak ölçülür.

COĞRAFYA

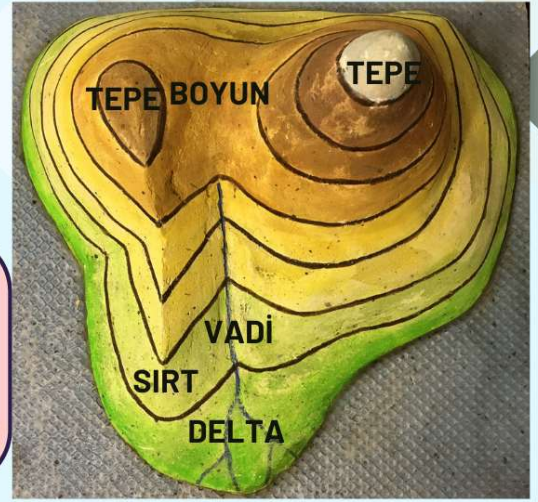
www.tekinerhoca.com

HARİTALARDA YERŞEKİLLERİNİ GÖSTERME YÖNTEMLERİ

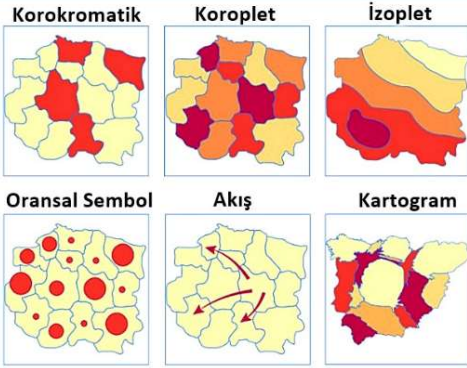
Renklendirme: Fiziki haritalarda yer şekillerinin yükseltileri standart bazı renklerle gösterilir. En çok kullanılan yöntem budur. 0- 500 m -yeşil, 500-1000m -sarı, 1000-1500m - turuncu, 1500 metrenin üzeri kahverengi

Denizlerin derinlikleri mavi ve tonları ile gösterilir.

Kabartma: Yer şekillerini üç boyutlu maket halinde gerçeğe en yakın gösteren haritalardır.

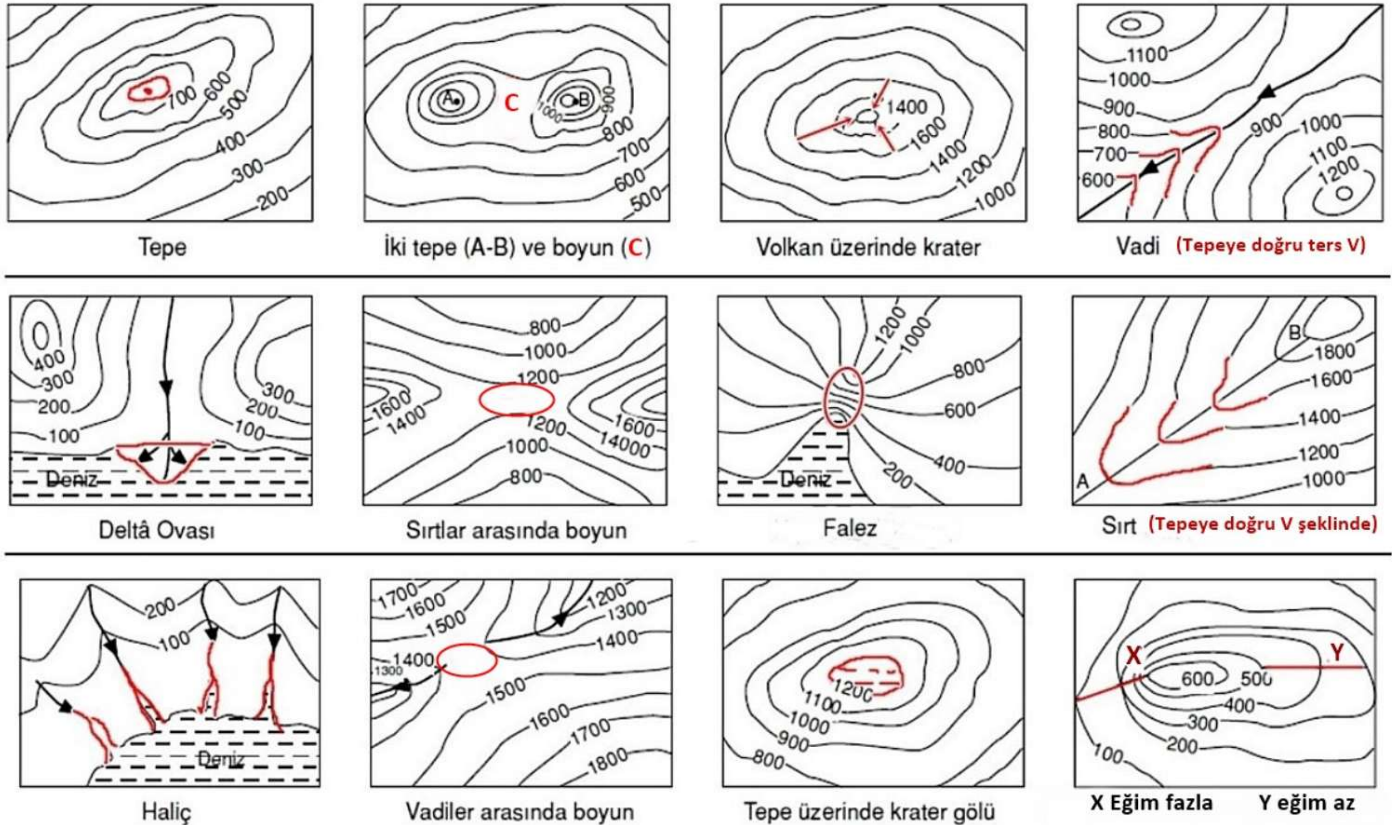

Başlıca Dağılış Haritaları

Profil: Bir yeryüzü şeklinin yandan görünüşüdür. Nerede eğim az, nerede fazla profilde görünür.

İZOHİPSLERDE YERŞEKİLLERİ

İZOHİPS: Aynı yüksekliğe sahip yerlerin birleştirilmesiyle elde edilen iç içe kapalı halkalardır.

İZOHİPSLERİN ÖZELLİKLERİ

1-İç içe kapalı çizgilerdir. 2-Birbirlerini kesmezler. 3- Aynı oranda büyür ve küçülürler. 4- Deniz kenarındaki çizgi "kıyı çizgisidir" ve yükseltisi "0" metredir. 5-Bir izohips üzerindeki bütün noktalarda yükselti aynıdır. 6- Birbirini çevrelemeyen komşu iki izohipsin yükseltileri aynıdır. 7-Eğimin fazla olduğu yerlerde izohipsler sık, eğimin az olduğu yerlerde ise seyrek çizilirler. 8. İzohipsi kesen çizgi akarsuyu gösterir. (Kesik çizgi mevsimlik akarsudur.)

NOT: İzohips aralığı (eküdistans) haritanın ölçeğine göre değişir. Büyük ölçekte izohips aralığı küçüktür.

COĞRAFYA

www.tekinerhoca.com

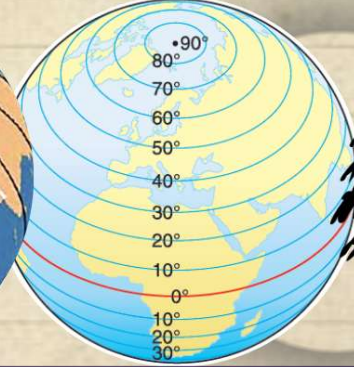
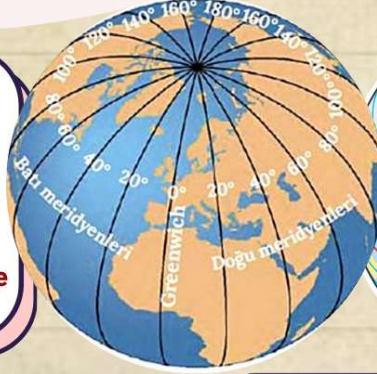
COĞRAFİ KOORDİNATLAR

ENLEM

Dünya üzerindeki bir yerin ekvatora olan uzaklığının açı değeridir. 0 enlemi Ekvator, 90 enlemi kutup noktasıdır.

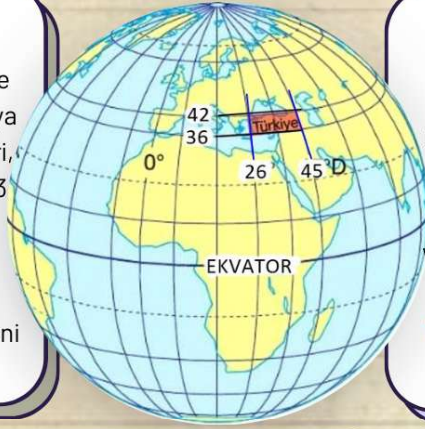
BOYLAM

Dünya üzerindeki bir yerin başlangıç meridyenine göre yaptığı açıdır.

YEREL SAAT

Gün içinde güneşin tam tepede olduğu vakit yerel saat 12.00 dir ve öğle vaktidir. Dünya batıdan doğuya döndüğü için doğunun saatleri ileri, batının saatleri geridir. Örneğin 33° doğu meridyeninde bulunan Ankara'da güneş saat 06:00 da doğuyorsa 29° doğuda bulunan İstanbul'da saat 16 dakika sonra yani 06.16 da doğar.

ORTAK SAAT: Bir ülkenin saatini bir boylama göre ayarlamasıdır. Ülkemizin saatleri 45° doğu boylamındaki Iğdır'a göre ayarlıdır. ABD, Çin, Rusya gibi ülkeler geniş olduklarından aynı anda birden çok saat kullanırlar.

SAAT DİLİMLERİ: Uluslararası 24 saat dilimi vardır. Türkiye GMT +3 saat dilimini kullanır. Yani Griniç'ten üç saat ileridedir.

TARİH DEĞİŞTİRME ÇİZGİSİ: 180 Meridyen tarih değiştirme çizgisidir.

Matematik (Mutlak) Konum

Bir yerin ekvatora, kutba veya başlangıç meridyenine göre konumudur. Diğer bir ifadeyle bir yerin enlem ve boylamla ifade edilmesidir. Örneğin Ülkemiz Ekvatorun 36 – 42 derece kuzeyinde Greenwich'in 26 – 45 doğusunda yer alır.

Ülkemizin burada bulunmasından kaynaklanan bütün özellikleri Matematik konumun sonucudur. Dört mevsimi belirgin olarak yaşaması, Akdeniz'in Karadeniz'e göre daha sıcak ve tuzlu olması, güneyden esen rüzgarların sıcaklığı artırması, Ağrı'da güneşin İstanbul'dan erken doğması...

Özel (Göreceli) Konum

Bir yerin kendine ait özelliklerin tümüdür. Ülkemizin yüksek ve engebeli olması, maden bakımından zengin olması, Asya ve Avrupa kıtalarını bağlaması, üç tarafının denizlerle çevrili olması, Boğazlarının olması, ticaret yolları üzerinde olması, engebeli ve yüksek olması Özel konumun sonucudur.

YANDAKİ ŞEKLE GÖRE;

Türkiye'nin Coğrafi koordinatlarını yazarak şekil üzerinde gösterin.

Türkiye'nin Mutlak konumundan kaynaklanan iki özellik yazın.

*

*

Türkiye'nin Göreceli konumundan kaynaklanan iki özellik yazın.

*

*

Mısır'ın sıcaklık ortalamasının Türkiye'den yüksek olmasının sebebi nedir?

